

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

95.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 5-го Декабря. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 5-go Grudnia.

ВВУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербурго, 23-го Ноября.

Высочайшій Манифестъ.

В ОЖИВЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКІЙ,

и проч., и проч., и проч.

Объявляемъ всѣмъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ. Любезнѣйшій Сынъ Нашъ Великій Князь Константинъ Николаевичъ достигнулъ возраста, опредѣленнаго Государственными Основными Законами для совершеннолѣтія Членовъ Нашею Императорскаго Дома. Въ сіе столь важное для Него время, когда отъ пригособительныхъ трудовъ юношества, Онъ вступаетъ на обширнѣйшее поприще дѣятельности мужескихъ лѣтъ, и произнесениемъ торжественной присяги начинаетъ исполненіе обязанностей службы Намъ и Государству, благословляя Его съ чувствомъ родительской вѣжности. Мы обращаемся и къ любезнѣйшимъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ, и призываемъ ихъ соединиться съ Намъ въ усердіяхъ о Немъ молбамъ къ Всемилосердому, благоудѣющему Намъ Богу. Да освѣтитъ Онъ сего Любезнѣйшаго Нашею Сына Своєю святою, вспомоществующею во всѣхъ благочынныхъ дѣяніяхъ, во всѣхъ положеніяхъ жизни, да въ благихъ дѣяніяхъ, и испославъ Ему свыше даръ мудрости, благодати, и влечетъ Его всегда достойно, даръ мудрости и силы, да славныхъ Предковъ, да достойнымъ потомкомъ Нашихъ Предковъ, достойною и твердою подпорой Нашею Престола и отечества.

Данъ въ Санктпетербургѣ, въ 26-й день Ноября, въ лѣто отъ Рождества Христова тысяча восемьсотъ сорокъ седьмое, Царствования Нашею въ двѣдцать третью.

На подлинномъ собственномъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рускомъ подлинномъ:
НИКОЛАЙ.

Въ Высочайшемъ Указѣ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, данномъ Правительствующему Сенату, 26-го Ноября, изображено:

„На основаніи § 27-го учрежденія объ Императорской Фамиліи, назначаемъ Попечителемъ при Любезнѣйшемъ Сынѣ Нашемъ, Государѣ Великомъ Князѣ Константинѣ Николаевичѣ, Нашею Вице-Адмирала, Генераль-Адъютанта **Дитла.**“

WIADOMOŚCI PAŃSTWOWE.

St. Petersburg, 23-go Listopada.

Najwyższy Mанифестъ.

W OЖИВЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ЦЕСАРИ І САМОУЛАДЕЦА ВСЕРОСИИ,

Объявляемъ всѣмъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ. Любезнѣйшій Сынъ Нашъ, Великій Князь Константинъ Николаевичъ достигъ до лѣтъ, опредѣленныхъ законами Царства для совершеннолѣтія членовъ Царскаго Дома. Въ такіе важныя для него часы, когда онъ отъ пригособительныхъ трудовъ юношескаго вѣка, переходитъ въ разлегле, съ зовомъ дѣятельности лѣтъ мужескихъ, и одъ зложенію урочистой присяги вступаетъ на исполненіе обязанностей службы въ глѣдѣмъ Намъ и Паństwu, Мы, блоголашя Го з усердіемъ родителескихъ милости, зврацаемъ сіе тебѣ къ любезнѣйшымъ вѣрнымъ Намъ Нашимъ подданнымъ, и взываемъ ихъ, абы сіе подякыли зыи з Намъ в горливыхъ з Насго молбѣхъ до Наймилосіернѣйшаго, ласками Намъ дарящаго Бога. О! Обы Онъ естоналъ tego Najukochańszego Naszego Syna, Своєю святою, вепіраjąą во взысткихъ добрыхъ учынкахъ, во взысткихъ позоженіяхъ зыи, ласка, і аспіелавы наг з горы дар мудрости і мocy, okazał Го sawaze dostojnymъ potomkiemъ Naszymъ станычъ przodków, dostojną і mocną podporą Naszego Tronu і Ojczyzny.

Данъ въ St. Petersburgu, 26-go Listopada, roku od Narodzenia Pańskiego тысяча ошсет атордзаетого сіодшого, Panowania Naszego двудзаетого тусецкого.

На оригинале вѣдомъ Jego Цесарскимъ Моею рѣку подписаномъ:
НИКОЛАЙ.

W Najwyższymъ Указіе, з влѣснорѣчнымъ Jego Цесарскимъ Моею подписемъ, выданымъ до Радающаго Сенату, 26-go Listopada, выразено:

„На засадаіе § 27 Уставу о Цесарскимъ Фамиліи, міанујемъ Кураторемъ przy Najukochańszымъ Synu Naszymъ, Великимъ Княземъ Константиномъ Николаевичемъ, Назначено Vice-Admirala, General-Adjutanta **Lutke.**“

Рескриптъ Его Императорскаго Высочества Государя Великаго Князя Константина Николаевича, данный на имя Господина Исправляющаго должность Санктпетербургскаго Военнаго Генераль-Губернатора.

Дмитрий Иванович!

Желая ознаменовать благотвореніемъ день при-
слоги по совершеннолѣтіи Моему, II, съ соизволенія
Его Императорскаго Величества, назначилъ изъ суммъ
Своихъ, для раздачи въ пособіе бѣднѣйшимъ жите-
лямъ здѣшней столицы, *семь тысячъ пять сотъ
рублей серебромъ.*

Препровождая при семъ деньги эти въ распо-
ложеніе ваше, прошу васъ употребить оныя по Моему
назначенію.

Пребываю къ вамъ всегда доброжелательнымъ.

На подлинномъ подписано:

КОНСТАНТИНЪ.

*Продолженіе свѣдѣній о дѣйствіяхъ эпидемическо-
ской холеры.*

(См. N. 91 Вил. Вѣстн.)

Въ Москвѣ, съ 3-го по 9-е Ноября эпидемія
продолжалась почти въ одинаковой степени; ежедневно
прибывало около 30 человекъ и умирало до 20. Всего
съ начала эпидеміи по 10-е Ноября заболѣло 2,360,
изъ которыхъ умерло 1,097.

Въ уѣздахъ Московскои Губерніи, въ которые
проникла, болѣзнь дѣйствуетъ вообще слабо; досель,
по губерніи было больныхъ 141, изъ которыхъ 59
умерло.

Въ Кіевѣ, съ 28-го Октября по 4-е Ноября вновь
заболѣло 179 и умерло 129 человекъ. Сравненіе этихъ
чиселъ съ прежними показываетъ значительное ослабле-
ніе болѣзни. Всего, со времени появленія ея по 4-е
Ноября умерло 736 изъ 1,479 заболѣвшихъ.

Изъ полученныхъ новѣйшихъ извѣстій видно,
что съ наступленіемъ болѣе холоднаго времени года и
съ распространеніемъ болѣзни на болѣе обширное про-
странство по направленію къ западу и къ востоку,
эпидемія утратила силу свою и дѣйствія ея вездѣ за-
мѣтно слабѣютъ.

Въ городахъ Симбирскѣ, Пензѣ и Тамбовѣ эпи-
демію можно считать прекратившеюся. Въ Орлѣ, она,
повидимому, также близка къ прекращенію. Въ Тулѣ,
Симферополѣ и особенно въ Екатеринославѣ, число
больныхъ въ последнее время начало нѣсколько уве-
личиваться. Съ начала эпидеміи:

Въ Тулѣ, по 4-е Ноября, заболѣло 37, умерло
19. Въ Симферополѣ, по 22-е Октября, заболѣло 76,
умерло 25. Въ Екатеринославѣ, по 28-е Октября,
заболѣло 278, умерло 60.

Въ Калугѣ холера только что развивается, по-
видимому, не въ сильной степени. Съ 9-го по 30-е
Октября умерли всего 21 человекъ изъ 39 заболѣв-
шихъ.

Въ Землѣ Войска Донскаго, эпидемія нынѣ со-
дѣлала на исходѣ. Вообще, въ Области Войска Дон-
скаго, съ начала эпидеміи, т. е. съ 18 Июля: Въ Но-
вочеркасскѣ по 19-е Сентября заболѣло 1,962, умерло
715. Въ округахъ по 25 Октября заболѣло 27,554,
умерло 8,413, а всего заболѣло 29,516, умерло 9,128.

По послѣднимъ извѣстіямъ эпидемія показала
снова:

1) Въ Могилевской Губерніи, сперва 24 Октября
въ г. Роканевѣ, а въ садѣ за тѣмъ 31 въ самомъ Мо-
гилевѣ и 1-го ноября въ г. Бѣловѣ.

2) Октября 27 въ губернскомъ г. Херсонѣ. Все-
го по 31 Октября заболѣло 17 человекъ.

3) Октября въ Вологдѣ оказалась холера на од-
номъ проѣзжемъ изъ С. Петербурга.

4) Ноября 7 въ г. Твери заболѣлъ холерою чи-
новникъ, прибывшій накануне изъ Торжка, гдѣ былъ
въ спѣшенномъ, съ одержимыми холерою больными.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Парижъ, 27—29 Ноября.

Третьяго дня, по случаю наступленія 30-го го-
довщины со времени бракосочетанія Короля и Королевы,
былъ въ Свѣ-Клу большой вечеръ, на которомъ пред-

Рескриптъ Его Цесарскіей Высочайшей Величавости
Хлѣбца Константего Николаевича, до Pana Sprawują-
cego obowiązek St. Petersburgskiego Wojennego Jenerał-
Gubernatora.

Dymitryuszu synu Jana!

Чего означить добродѣтелию дѣнь прѣсѣги
з powodu pełnoletności Mójej, przeznaczyłem, z dozwolenia
Jego Cesarzskiej Mości, z summ Swoich, dla roz-
dzania jako wsparcie uboższym mieszkańcom tutejszej sto-
licy, *siedm tysięcy y pięćset rubli sr. brem.*

Przesyłając wraz z niniejszém rzeczone pieniądze do
rozporządzenia waszego, proszę was użyć ich podług Mo-
jego przeznaczenia.

Zostaje ku wam na zawsze życzliwym.

Na oryginalu podpisano:

KONSTANTYN.

*Dalszy ciąg wiadomości o postępie epidemicznej
cholery.*

(Ob. N. 91 Kur. Wil.)

W Moskwie od 3 do 9 Listopada epidemia trwała
prawie w jednolitym stopniu; codziennie przybywało około
30 chorych i umierało do 20. W ogóle od początku epi-
demii do 10 Listopada zachorowało 2,360, z których umar-
ło 1,097.

W powiatach tej Gubernii cholera działa w ogólności
słabo, gdyż dotąd zachorowało tylko 141, z których 59 u-
marło.

W Kijowie, od 28 Października do 4 Listopada za-
chorowało 179 i umarło 129. Porównanie tych cyfr z u-
przedniemi, dowodzi, iż choroba znacznie stała się słabszą.
W ogóle od jej zjawienia się do 4 Listopada, zachorowało
1,479, umarło zaś 736.

Z otrzymanych nowszych wiadomości widać, iż za
nastaniem chłodniejszej pory roku i rozszerzeniem się cho-
roby na znaczniejszą przestrzeń w kierunku na Zachód i
na Wschód, epidemia straciła swą siłę, i skutki jej wszę-
dzie słabną widocznie.

W miastach: Symbirsku, Penzie i Tambowie, epi-
demie można uważać za ustalą. W Orle, jak się zdaje,
również ma się ku schyłkowi. W Tulu, Symferopolu, a
szczególniej w Ekaterynosławiu, w ostatnich czasach, liczba
chorych nieco się powiększyła. Od początku epidemii:

W Tulu, do 4 Listopada zachorowało 37, umarło 19.
W Symferopolu, do 22 Października zachorowało 76, u-
marło 25. W Ekaterynosławiu do 28 Października zacho-
rowało 278, umarło 60.

W Kłudze cholera tylko co się rozwija, nie w zbyt
silnym, jak się zdaje, stopniu. Od 9 do 30 Października
zachorowało 39, umarło 21.

W ziemi Wojska Dońskiego, epidemia całkiem
ustaje; w ogólności, w obwodzie Wojska Dońskiego,
od początku epidemii, to jest od 18 Czerwea: W Nowo-
czerkasku do 19-го Września zachorowało 1,962, umarło
715. W okręgach do 25 Października zachorowało 27,554,
umarło 8,413, a w ogóle zachorowało 29,516, z których
umarło 9,128.

Podług ostatnich wiadomości, epidemia zjawiała się
w następujących nowych miejscach:

1) W Gubernii Mohylewskiej, naprzód 24 Paździe-
rnika w m. Rohaczewie, a potem 31 w samym Mohylewie
i 1 Listopada w Bychowie.

2) 27-го Października w Gubernialnem mieście
Chersonie, gdzie w ogóle do 31 tegoż miesiąca zachorowa-
ło 17 osób.

3) 30 Października w Wobodzie zachorował na
cholere jeden podróżny, przybyły tam z St. Petersburga.

4) Dnia 7 Listopada w m. Twerze zachorował na
cholere jeden urzędnik, przybyły dniem przedtem z Tor-
żka, gdzie był w styczności z dotkniętymi cholera.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wiedeń, 27—29 listopada.

Z powodu trzydziesto-ośmiej rocznicy zaślubin Kró-
la i Królowej, był zawczoraj wielki wesele w zamku St.
Cloud, gdzie także przedstawiono operę Adryana Boieldieu,

тавл ена была опера, подъ названіемъ: „Букетъ Пифагорины“ сочиненіе Адриана Боальдіе, удостоившееся одобренія Ихъ Величествъ. Вечера въ королевскомъ семейномъ кругу, въ Сенъ-Клу, нынѣ весьма грустны и однообразны. Король рѣдко кого-нибудь принимаетъ. Вечеромъ всѣ собираются въ фамильномъ залѣ, дамы занимаются женскими работами, а Король читаетъ свои записки, которыя составляютъ изъ дневника, тщательно веденнаго имъ съ самаго дѣтства.

— Нѣкоторое впечатлѣніе произвело при дворѣ извѣстіе, что герцогиня Бордоская беременна.

— Начальникъ Пиренейской дивизіи ген. Корбень, возвратясь изъ Испаніи, былъ принятъ Королемъ въ частной аудіенціи, что подаютъ поводъ къ догадкамъ, что онъ ѣздилъ туда съ порученіемъ.

— Англійская тронная рѣчь не произвела здѣсь выгоднаго впечатлѣнія, преимущественно потому, что въ ней ни слова не упомянуто о Франціи.

— Г. Наполеонъ Дюшатель, братъ министра внутреннихъ дѣлъ, назначенъ французскимъ посланникомъ при Сардинскомъ дворѣ.

— Несчастіе графа Мортіе печалитъ преимущественно Королеву, къ обществу которой принадлежитъ графиня. Помѣшательство графа произошло говорить оттого, что онъ, по извѣстнымъ причинамъ, чувствуетъ непреодолимое отвращеніе къ своей женѣ, такъ, что послѣ нѣсколькихъ сильныхъ недоразумѣній на морскихъ водахъ въ Остенде, и ночной ссорѣ въ Брюгге, произошла между ними разлука, и графъ желая избѣгнуть соблазна отъ этого обстоятельства, рѣшился добровольно покинуть этотъ миръ, но чтобы и дѣтей не оставить при матери, рѣшился и ихъ лишить жизни. Къ счастью ему воспрепятствовали въ этомъ. Въ Іорійскомъ заведеніи умалишенныхъ, въ которомъ содержится также Донизетти, находится и графъ Мортіе постоянно задумчивый и печальный; онъ ни съ кѣмъ не разговариваетъ; за нимъ устроены тщательнѣйшія надзоръ, и ни на минуту не оставляютъ безъ присмотра.

— Въ жур. *Moniteur Algierien* отъ 15 числа сообщаютъ, что сильное племя Бени-Фоззаловъ при Джелли, покорилось французскому правительству. Кайд и 6 шейховъ отправились въ Константинополь къ генералу Бедо. Также покорилась часть значительнаго племени Бени-Юльцевъ, поселившагося подлѣ тракта изъ Селифа въ Болю. Абд-эль-Кадеръ не предпринимаетъ никакихъ дѣйствій; мароккскія войска постоянно наблюдаютъ за нимъ.

— Французскій флотъ оставилъ заливъ Спецію, и отправился въ Геную.

— Въ Безансонѣ, Бельфорѣ и другихъ французскихъ городахъ, лежащихъ близъ швейцарскихъ границъ, находится нынѣ значительнѣйшая часть Иезуитовъ, кои въ слѣдствіе послѣднихъ событій оставили фрейбургскій кантонъ и вообще Швейцарію.

— Въ одномъ изъ здѣшнихъ винныхъ погребовъ открыли снова шайку поддѣльвателей монеты, члены которой пукали въ оборотъ пятифранковыя монеты, весьма искусно поддѣлывая.

— Французскій флотъ на китайскихъ водахъ понесъ значительныя потери: 50-ти-пушечный фрегатъ *Gloire*, подлѣ командою Г. Даниеръ, и 20-ти-пушечный корветтъ *Victorieuse*, подлѣ командою Г. Риго-де-Жювилли, 10 Августа, въ одну и ту же минуту подверглись крушенію близъ сѣвернаго берега Кореи, ударившись о скалы, существованію которой необируживалъ никакой вышній знакъ, и которая не была обозначена ни на одной морской картѣ. Слишкомъ 600 матросовъ находилось на обоихъ судахъ, но утонуло всего двое съ корабля *Victorieuse*.

А н г л и я.

Лондонъ, 24 Ноября.

Королева выѣхала вчера изъ Виндзора въ Осборн-гоузъ.

Созваніе парламента. Засѣданіе верхней палаты. 23 Ноября. По выслушаніи тронной рѣчи, которая послѣ удаленія членовъ нижней палаты была еще разъ прочитана, перы приводили къ присягѣ еще нѣкоторыхъ лордовъ, послѣ чего младшій членъ палаты, Гр. Ярборо, произнесъ рѣчь и внесъ проектъ адреса, который какъ обыкновенно бываетъ въ Англіи есть только повтореніемъ тронной рѣчи. Оппозиція по обыкновенію возводила обвиненія, а приверженцы кабинета опровергали ихъ; наконецъ, палата приняла проектъ адреса и отсрочила засѣданіе до слѣдующаго дня.

„*Bukiet Infancki*“, która zjednała zadowolenie Monarszej pary. Zwykle wieczory w Królewskim gronie familijnem w St. Cloud, są teraz bardzo posępne i jednostajne; Król mało kogo przyjmuje. Wieczorem zbiegają się wszyscy w salonie familijnym, damy zajmują się robotami ręcznymi, a Król odczytuje swoje pamiętniki, które układa z dziennika, starannie prowadzonego od samego dzieciństwa.

— Niejakie wrażenie sprawiła u dworu wiadomość, że Xiężna Bordeaux jest przy nadziei.
— Generał Corbin, dowódzca dywizji Pirenejkiej, wróciwszy z Hiszpanii, miał przywatnie u Króla posłuchanie, z czego wnoszą, że z polecenia Monarchy jeździł do pomienionego kraju.

— Angielska mowa tronowa nie sprawiła tu dobrego wrażenia, szczególniej z tego powodu, że ani słowa nie wspomniano o Francji.

— P. Napoleon Duchatel, brat Ministra spraw wewnętrznych, mianowany został Posłem francuzkim przy dworze Sardyńskim

— Katastrofa Hr. Mortier zasmuca szczególniej Królowę, do której towarzysztwa należy Hrabina. Obłąkanie Hrabiego powstać miało ztąd, iż dla pewnych powodów, czuje niepokonaną odrazę do swęj żony, tak, że po kilku gwałtownych scenach u wód morskich w Ostendzie, i takież scenie nocnej w Brügge, nastąpiło rozłączenie się małżonków, a Hrabia chcąc uniknąć zgorzenia rozvodu, postanowił dobrowolnie ten świat opuścić, ale żeby i dzieci nie zostawić przy matce, powziął zamiar odebrać im życie. Wiadomo, że temu przeszkodzono. W Instytucie obłąkanych w Jury, gdzie także był Donizetti, Hr. Mortier ciągle jest zamysłony, smutny, i z nikim nie rozmawia; strzegą go jak najtroskliwiej, i ani na chwilę nie spuszczają z oka.

— Dz. *Moniteur Algierien* z d. 15 donosi, że potężne pokolenie Beni Fouzzalów, pod Dżidżelli, przesłało akt poddania się. Kaid i 6 szekiwów udało się do Konstantyny do Jenerała Bedeau. Także poddało się kilka oddziałów znacznego pokolenia Beni-Gala, mieszkającego przy gościńcu prowadzącym z Selif do Bolii. Abd-el-Kader jest spokojny; wojska Marokkańskie mają go ciągle na oku.

— Flota francuzka opuściła zatokę Spezzia i popłynęła do Genui.

— W Bezançon, Belfort i innych miastach francuzkich leżących blisko granicy szwajcarskiej, znajduje się teraz większa część Jezuitów, którzy w skutku ostatnich wypadków opuścili Kanton Fryburg i w ogólności Szwajcaryę.

— W jednym z tutejszych handlow wina odkryto znowu bandę fałszerzy monet, której członkowie puszczały w obieg pięćcio-frankowe sztuki, bardzo dokładnie naśladowane.

— Marynarka francuzka na wodach chińskich poniosła dwie wielkie straty. Fregata 50-działowa *Gloire*, dowodzona przez Pana Lapierre, i korweta 20-działowa *Victorieuse*, dowodzona przez Pana Rigault de Genovilly, rozbiły się 10 sierpnia jedną i tęj samęj chwili na północnym pobrzeżu Korei o skałę, której istnienia żaden zewnątrzny znak nie okazywał, ani żadna mapa morska nie oznacziała. Przeszło 600 majtków znajdowało się na obu okrętach, wszelako zginęło tylko dwóch majtków z okrętu *Victorieuse*.

А н г л и я.

Лондонъ, 24 listopada.

Крѳлова wyjechała wczoraj z Windsoru do Osborne-house,

— Obrady Parlamentu. Posiedzenie Izby Wyższej w dniu wczorajszym. Po wysłuchaniu mowy tronowej, która, po odejściu członków Izby Niższej raz jeszcze odczytaną była, Perowie zajmowali się odbieraniem przysięgi od niektórych jeszcze Lordów, następnie zaś, najmłodszy członek Izby, Hr. Yarborough, wniósł w swojej mowie wstępnęj projekt do adresu, będącego, jak zwykle w Anglii, prostym prawie powtórzeniem mowy tronowej. Opuścując, jak zwykle, czyniła swoje zarzuty, które stronnicy gabinetu odpierali; nareszcie Izba przyjęła adres proponowany i posiedzenie swoje do dnia następnego odroczyła.

— **Засідання нижньої палати.** Палата собралась в полдень, и по принятому обычаю командировала комиссію изъ членовъ своихъ для осмотра всехъ подваловъ зданія парламента. Это существуетъ уже два вѣка, съ того времени, какъ въ 1605 году открытъ разговоръ, съ цѣлю взорвать парламентъ. По возвращеніи председателя изъ верхней палаты, члены нижней занимались разсмотрѣніемъ тронной рѣчи.

— Въ статьѣ подъ заглавіемъ „*официальное утвержденіе римско-католической епархіи*“, въ жур. *Globe* пишуть: министерство разослало циркуляръ, которымъ предписываетъ колониальнымъ властямъ, чтобы онѣ тамошнимъ прелатамъ давали такое значеніе, на какое предоставляютъ имъ право ихъ санъ въ собственной ихъ церкви.

25 Нолбря.

Въ отелі лорда Лансдоуна происходилъ сегодня совѣтъ министровъ, продолжавшійся вѣсколько часовъ.

— Третьяго дня, у лорда Станлея собрались на совѣщаніе 68 членовъ нижней палаты, принадлежащихъ къ партиі протекціонистовъ; а вчера члены верхней палаты той же партиі имѣли также свое совѣщаніе.

— Изъ мануфактурныхъ округовъ получаютъ весьма неблагопріятныя извѣстія. Изъ 920 предплень хлопчатой бумаги въ Ланкаширѣ, на коняхъ работаетъ 170,000 чел., около 220 совершенно закрыты, изъ работниковъ же, 35,000 не имѣютъ никакихъ занятій, 87,000 работаютъ всего отъ двухъ до четырехъ дней въ недѣлю, и только 48,000 чел. имѣютъ работу въ продолженіе всей недѣли.

— Въ *Globe* исчислили, что по причинѣ прекращенія работъ на многихъ желѣзныхъ дорогахъ и на заводахъ, уже изнѣ до 150,000 чел. рабочего класса находится безъ хлѣба.

— Въ *Times* сообщаютъ, что Г. Бугамъ, 6. Сингапурскій губернаторъ, назначенъ преемникомъ сэра Джона Дави, оставившаго должность губернатора на островѣ Гонга-Колга.

— **Posiedzenie Izby Niższej.** Izba zgromadziła się o południu, i według dawnego zwyczajn wybrała zgrona swego członków, dla obejrzenia wszystkich piwnic. Zwyczaj ten trwa od dwóch prawie wieków, kiedy w 1605 roku odkryte zostało spryszczenie, mające na celu wysadzenie w powietrze parlamentu. Po powrocie mowcy z Izby Wyższej, członkowie Izby zajmowali się rozbiorem mowy tronowej.

— Pod napisem: *urzędowe uznanie Rzymsko-Katolickiej hierarchii*, donosi *Globe*: Ministerstwo wydało okólnik, którym poleca władzom w koloniach, aby tamczynym Pralatom Katolickim dawały taki tytuł, do jakiego nadaje im prawo stopień, jak mają w swym własnym Kościele.

Dnia 25 listopada.

Dzisiaj odbywała się kilkogodzinna Rada Ministrów w pałacu Lorda Lansdowne.

— U Lorda Stanley, 68 członków Izby Niższej, należących do stronnictwa protekcyjnistów, naradzało się wczoraj, nad sprawami krajowemi; wczoraj zaś członkowie Izby Wyższej tegoż samego stronnictwa odbywali swoje narady.

— Z powiatów fabrycznych bardzo niepomysłne nad godzinę wiadomości. Z 920 przędzalni bawełny w Lancashire, które 170,000 ludzi zatrudniają, blisko 220 jest zupełnie zamkniętych, z pomiędzy zaś robotników 35,000 nie mają żadnego zatrudnienia, 87,000 zajęci są tylko dwa do czterech dni na tydzień, a tylko 48,000 ma robotę przez cały tydzień.

— *Globe* obliczył, że przez wstrzymanie robót około wielu kolei żelaznych i przez zmniejszenie fabrykacji, już teraz 150,000 robotników zostaje bez chleba.

— *Times* pisze, że P. Bonham, były Gubernator w Singapurze, mianowany został następcą Sir Johna Davis, który zrezygnował z Gubernatorstwa na wyspie Hong-Kong.

Н и м е с т ь.

Z Xięstwa Anhalt-Dessau.

Henryk I, Xiąże Anhalt-Cöthen, umarł bezpotomnie 23-go Listopada. Z tego powodu, według statutów familijnych domu Xiążęcego Anhalt potwierdzonych 16 6 roku przez Cesarza Leopolda I, osieroczone Xięstwo Cöthen przypada Xięciu Dessau, część zaś posiadłości zmarłego Xięcia, Xięciu Anhalt-Bernburg.

— Zmarły niedawno Xiąże Elektor Hesski, Wilhelm II, urodził się w Hanau, 28 lipca 1777 roku; nastąpił po swym ojcu jako Xiąże Elektor, 27 lutego 1821 roku; był dawniej Jenerałem Piechoty w wojsku Pruskiem i Wielkim Mistrzem orderów Xiążęco-Elektorskich; pobierał nauki w Marburgu i Lipsku; mieszkał od roku 1797 w większej części w Hanau, od 1803 do 1813 w Saleswigu, a potem w Berlinie; podpisał nową ustawę Elektorstwa Hesskiego w d. 5 stycznia 1831 roku; przybrał syna swego Fryderyka Wilhelma, urodz. 20 sierpnia 1802 roku, za Współ Rejenta, i porucił mu kierunek spraw publicznych, 30 września 1831 roku.

— Prywatny majątek zmarłego Xięcia Elektora Hesskiego, wynosi 10 do 12 milionów zł. reń.

С ш в е т с к а.

Sztokholm. 15 listopada.

Wczoraj otwarto Sejm. 16 listopada. Formalności wczoraj otwarty został Sejm Szwedzki ze zwykłemi formalnościami. Stany wezwano na dzień 23 do przyjęcia propozycji królewskich. Hr. Sparce mianowany Marszałkiem Sejmu. Mówcą (Marszałkiem) stanu duchownego mianował Król Arcybiskupa Windgard. O mówcach stanu miejskiego i włościańskiego jeszcze nie wiadomo. Stan rycerski i szlachecki składa się: z 19 Hrabów, 29 Baronów i 38 szlachty, razem z 96 członków.

— Słychać, że rząd przeloży Sejmowi projekt do prawa względem zupełnej emancypacji Żydów.

Ш в е д ц и в Н о р в е г и я.

Стокгольмъ, 16 Нолбря.

Вчера, съ обычною церемонією, открытъ былъ сеймъ. Штаты избраны въ 23 числа для принятія королевскихъ предложеній. Графъ Спарсе назначенъ маршаломъ сейма. Ораторомъ (маршаломъ) духовнаго сословія, Король назначилъ архиепископа Вингарда. Объ ораторахъ городского и сельскаго сословія еще неизвѣстно. Военное и дворянское сословія состоятъ изъ 19 графовъ, 29 бароновъ и 38 дворянъ.

— Утверждаютъ, что Король предложитъ сейму проектъ закона относительно совершенной эманципации Евреевъ.

— Король учредилъ новый орденъ св. Олава, назначивъ себя гротмейстеромъ оного. Орденъ этотъ будетъ жалуемъ за особенныя заслуги государству, Королю и человечеству, а равно за успѣхи въ наукахъ и изящныхъ искусствахъ. Знаки ордена подраздѣлены на три степени: большого креста, командорскій и кавалерственный. Къ первой степени причислены принцы крови. Въ первомъ засѣданіи капитула назначены чиновники ордена, и при этомъ случаѣ, получили знаки большого креста: намѣстникъ Левенскильдъ; генералъ баронъ Ведель-Ярльбергъ; статсъ-совѣтникъ Гольстъ; Г. Христіе; Шведскій статсъ-министръ Г. Пре; Датскій статсъ-министръ Г. Эрстедъ; бароны: Александръ Гумбольдтъ и Берзеліусъ, и драматическій поэтъ Эленслегеръ.

ШВЕЙЦАРИЯ.

Сообщивъ уже извѣстіе о капитуляціи Люцерна, остается намъ привести лишь нѣкоторыя предшествовавшія событія. Армія двѣнадцати Кантоновъ вступила 22 числа въ Люцернскій Кантонъ многими колоннами, и заняла линію отъ Шенфгейма чрезъ Виллисау, Зурзе, Мюнстеръ и Гизкирхъ. При Гохдорфѣ, близъ начала Бальдегерскаго Озера, произошла стычка, послѣ которой войска Зондербунда отступили къ Роденбургу. Также сражались при Санктъ-Эргардѣ, близъ Зурзе, и въ то же время при Русвилѣ. Въ ночи на 21-е слышна была, въ окрестностяхъ Цюффингена, сильная канонада въ направленіи Гутвиля и Лангнау, гдѣ дивизія Оксенбейна атаквала Люцернскія укрѣпленія на границѣ Эмменской долины.—20-го, около двухъ часовъ по-полудни, баталіонъ Цюрихской пѣхоты, рота саперовъ и двѣ роты стрѣлковъ, подъ командою дивизионнаго начальника Циглера, перешли Люцернскую границу при Декствилѣ и двинулись къ Ибергской фермѣ, гдѣ находится сильная мина, заложена Люцернцами. Люцернскій караулъ, стоящій близъ этой мины, увидѣвъ непріятеля, выстрѣлилъ въ мину, и удалился. Союзники разрушили мину, и отступили въ порядкѣ, достигнувъ своей цѣли. Люцернцы, узнавъ отъ своего бѣжавшаго караула, объ разрушеніи ихъ мины, ударили въ набатъ, чтобы призвать ландштурмъ и производили сигнальные выстрѣлы изъ пушекъ, но никто не явился для обратнаго овладѣнія миною, которая и осталась въ рукахъ непріятеля. Не смотря на увѣщанія своихъ офицеровъ, войска Аппенцельскаго Кантона (внутри Родена) отказались выступить въ поле.

— О взятіи города Люцерна сообщаются слѣдующія извѣстія: „Всѣ дивизіи, находящіяся уже въ кантонѣ Люцернскомъ, получили отъ главнокомандующаго Дюфура повелѣніе, 23 го Ноября на разсвѣтѣ, двинуться въ одно и то же время полукругомъ къ Люцерну. Оксенбейнъ выступилъ изъ Лангнау, Донатъ изъ Гутвиля къ означеннымъ имъ позиціямъ; Буркардъ занялъ городокъ Сурзе, хотя съ нѣкоторою для себя потерей. Еще успѣшнѣе дѣйствовали дивизіи Гмюра и Циглера, которыя, идучи безостановочно впередъ и грома повсюду непріятеля, 23 вечеромъ, подступили къ самымъ стѣнамъ Люцерна. Они то производили ту ужасную пальбу, которая даже слышна была въ Цюрихѣ. Особенно жаркое дѣло происходило у укрѣпленнаго моста въ Гисляконтъ и на Ротбергѣ при Люцернѣ. На Ротбергѣ союзныя войска дважды были отражаемы съ значительною потерей, такъ, что послѣ боя, продолжавшагося четыре часа, союзники подвинулись впередъ только на $\frac{3}{4}$ часа пути. Но вдругъ, въ 4 часа по полудни, командующій войсками отдѣльной лиги, генералъ Салисъ-Солю, увидѣвъ себя обойденнымъ и отрезаннымъ отъ швейцарской дивизіи Абиберга. Въ этомъ положеніи онъ потребовалъ перемирія на двое сутокъ; но главнокомандующій отказалъ въ этомъ. Союзныя войска въ ночь на 24-е стояли на бивуакахъ передъ городомъ, на окрестныхъ возвышенностяхъ. Утромъ къ дивизионному начальнику Циглеру прибылъ парламентаръ съ предложеніемъ капитуляціи; переговоры ихъ были очень коротки. Циглеръ отослалъ его въ ген. Дюфуру, который, какъ извѣстно капитуляціи не принявъ, но требовалъ безусловной сдачи города. Тотчасъ ударили походъ, войска двинулись къ Люцерну, но непріятель нигдѣ не показывался. Во время марша явился другой парламентаръ, который донесъ, что въ послѣднюю ночь въ Люцернѣ произведено было радикалами возмущеніе, въ слѣдствіе котораго всѣ члены

— Król Jego Mość ustanowił order Norweskij św. Ołafa, ogłosiwszy się sam Wielkim Mistrzem. Order ten przeznaczają się za nadzwyczajne zasługi dla Króla, kraju i ludzkości, jakoteż za zasługi w naukach i sztukach. Order dzieli się na trzy stopnie: wielkiego krzyża, komandorski i kawalerski. Do pierwszego stopnia należą Xiążęta dziedziczni. Na pierwszym posiedzeniu kapituły, mianowani zostali urzędnicy orderu; przytem otrzymali wielki krzyż tegoż: Namiestnik Lövenskjöld, Jenerał Baron Wedel-Jarlsberg, Radzca Stanu Holst, P. Christie, Minister stanu Szwedzki P. Ihre; Minister stanu Duński P. Oersted, Baronowie: Alexander Humboldt i Berzelius, jako też poeta dramatyczny Oehlenschläger.

ШВАЙЦАРЯ.

Удѣлиwszy już wiadomość o kapitulacji Lucerny, pozostaje nam jeszcze przytoczyć niektóre uprzednie wypadki. Armia dwunastu Kantonów wtargnęła do Kantonu Lucerny d. 22 wielu kolumnami, i zajęła linię od Schöpfheim przez Willisau, Sursee, Münster i Hitzkirch. Przy Hochdorf, gdzie się zaczyna jezioro Baldegger, zaszła utarczka, po której wojska Oddzielnej Ligi cofnęły się do Rothenburga. Podobnie walczone przy St. Erhard, niedaleko Sursee, i w tymże czasie przy Ruswyl.—W nocy na 21-go, dała się słyszeć, w okolicach Zofingen, silna kanonada w kierunku Hutwyl i Langnau, gdzie dywizya Ochsenbeina atakowała szanse Lucernskie na granicy doliny Emmen.—Dnia 20 około 2-jej godziny z południa, batalion piechoty Kantonu Zürich, rota saperów i dwie rotы strzelców, pod dowództwem naczelnika dywizyi Zieglera, przeszły granicę Kantonu Lucerny pod Dextwyl, gdzie się znajdowała mocna mina, zasadzona przez Lucernczyków. Patrol Lucernski, stojący blisko tej mины, postrzegłszy nieprzyjaciół, wystrzelił do nię, chcąc ją zapalić; ale nadaremnie. Sprzymierzeney zniszczyli tę minę i cofnęli się nazad w porządku, dopiawszy swojego celu. Lucernczycy, dowiedziawszy się od swojej zbiegłej straży o zniszczeniu swęj mины, uderzyli na gwałt; wezwony, aby wezwać milicję, i dawali sygnały z działa, ale się nikt nie stawil dla odzyskania mины, która tym sposobem pozostała w ręku nieprzyjaciół.—Bez względu na rady i zachęcenia swoich oficerów, wojska Kantonu Appenzel (Rot wewnętrznych), nie chciały wyruszyć w pole.

— О взієціи міста Люцерны донося наступające szczegóły: „Wszystkie dywizye wojsk Związkowych, znajdujące się już w Kantonie Lucernskim, otrzymały rozkaz od Głównodowodzącego Jen. Dufour, aby oświcie d. 23 ruszyły w jednym i tymże czasie półkolem ku miastu Lucernie. Ochsenbein wystąpił z Langnau, Donats z Hutwyl, dla zajęcia wskazanych im pozycji; Burkhardt, lubo z niejaką stratą, zajął miasteczko Sursee. Skuteczniej jeszcze działały dywizye Gmür'a i Zieglera, które postępując ciągle naprzód i gromiąc wszędzie nieprzyjaciela, d. 23 wieczorem podstąpiły pod same mury Lucerny. One to utrzymywały tę straszną kanonadę, którą nawet słyszano w Zürich. Szczególniej zażarta bitwa miała miejsce przy oszańcowanym moście w Giskont i na wzgórzach Rothbergu, w pobliżności Lucerny. W tém ostatniem miejscu wojska Związkowe po dwakroć były odparte ze znaczną stratą, tak, że po czterogodzinnej bitwie zaledwo o trzy kwadransy drogi mogły się posunąć naprzód. Lecz w tém, o godzinie 4-jej po południu, dowodzący wojskami Oddzielnej Ligi, Jenerał Salis Soglio, ujrzał się okrążonym i odciętym od dywizyi Szwyckiej Abibe'ga. W tém położeniu rzeczy żądał więc zawieszenia broci na dwie doby, lecz Głównodowodzący nie przyzwolił na to. W nocy na 24-ty, wojska Związkowe biwakowały przed miastem, na otaczających je wzgórzach. Nazajutrz rano, do dowódcy dywizyi Zieglera przybył parlamentarz z warunkami kapitulacyi; rozmowa między nimi trwała bardzo krótko. Ziegler odesłał go do Jen. Dufour, który, jak wiadomo, kapitulacyi nie przyjął, lecz żądał bezwarunkowego poddania się miasta. Natychmiast uderzono w bębny hasła pochodu; wojska ruszyły się ku miastu, lecz nieprzyjaciół nie ukazywał się nigdzie. W tej chwili przybył drugi parlamentarz, który doniósł, iż ostatniej nocy wybuchło w samej Lucernie powstanie Radykalistów, w skutek czego wszyscy członkowie rządu rozpięchli się i miasto gotowe jest poddać się wojskom Związkowym. O godzinie 1-jej po południu, dywizye Gmür'a i Zieglera weszły do miasta

правительства разсыпались и городъ готовъ сдаться союзнымъ войскамъ. Въ исходѣ перваго часа по полудни дивизія Гмюра и Циглера вступили въ Люцернъ. Главнокомандующій Дюфуръ немедленно потомъ издалъ прокламацію къ Кантонамъ Ури, Швицу и Унтервальдену съ требованіемъ отъ нихъ покорности сеиму. Въ Люцернѣ будетъ немедленно приступлено къ образованію временнаго правительства.

— Въ Бернѣ получили, 21-го, извѣстіе изъ Фрейбурга, что наканунѣ, четыре человека изъ ландштурма были дѣйствительно разстрѣляны тамъ за то, что стрѣляли въ часовыхъ.

И т а л і я .

Римъ, 16 Нолбря.

Его Святѣйшество отырлы сегодня вновь учрежденный *Consulta di Stato*. Вчера происходила торжественная аудіенція депутатовъ въ Квириналь. Папа приветствовалъ ихъ длинною рѣчью; произнесемною на память. За симъ всѣ депутаты въ парадныхъ экипажахъ отправились въ церковь, а оттуда въ назначенный для совѣщаній статс-совѣта залъ, гдѣ герцогъ Торлонія встрѣтилъ ихъ краткою рѣчью. Сегодня совѣтъ началъ уже свой дѣйствіе, положилъ поднести Его Святѣйшеству благодарственный адресъ, и раздѣлился на отдѣленія: законодательное, финансовое, торговля, внутреннихъ дѣлъ и военное. Комитетъ, учрежденный для составленія адреса, состоитъ подъ начальствомъ редактора издаваемой въ Болоннѣ газеты *Felsino*. Съ большимъ вѣтерибіемъ публика ожидаетъ дальнѣйшихъ трудовъ сего законодательнаго собранія. По составленіи адреса, депутаты будутъ совѣщаться по министерскимъ проектамъ.

— Когда депутаты просили кардинала Феррети, чтобы онъ не оставлялъ статс-секретаріата, онъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: „По приведеніи въ исполненіе всѣхъ предположенныхъ нынѣ Его Святѣйшествомъ распоряженій, я оставлю министерство и возвращусь въ ряды частныхъ лицъ.“

— Герцогъ Дорія давалъ здѣсь вчера обѣдъ въ честь лорда Минто, на который приглашены были здѣшніе дворяне.

— Извѣстный Чичероакіо (Анжело Бруетти) представленъ былъ, 4 Нолбря, лорду Минто и его супругѣ въ *Circo lo Romano*. Лордъ дружески пожалъ ему руку, говоря, что весьма радъ, что познакомился съ такимъ достопочитаемымъ, честнымъ и великодушнымъ римскимъ гражданиномъ.

— Оксфордскій профессоръ Ньюманъ, который въ минувшемъ году, вмѣстѣ съ другими Англичанами, перешелъ въ Римско-Католическую церковь, и потомъ вступилъ въ орденъ Филиппинцевъ, за нѣсколько предъ симъ дней произнесъ проповѣдь въ одной изъ здѣшнихъ церквей.

— Мы узнали, что жители незначительной монашеской республики, слѣдуютъ примѣру центральной Италіи. 7-го Нолбря, всѣ обитатели города Монтоны, въ предшествіи властей и духовенства, прибыли въ губернаторскій домъ, гдѣ первый консулъ вручилъ губернатору прошеніе такого содержанія, чтобы монашеское герцогство поставлено было во всѣхъ отношеніяхъ наравнѣ съ сардинскимъ королевствомъ. Губернаторъ обѣщала рѣшить сіе прошеніе.

Флоренція, 15 Нолбря.

Кавалеръ Мартини, бывшій недавно въ Туринѣ дѣйствителемъ, при заключеніи таможеннаго союза, получилъ повелѣніе отправиться оттуда въ Модену, и требовать, чтобы моденскія войска вышли изъ Фивизціаны.

— Слышно, что Сардинскій Король предложилъ герцогу Флорестану 6 милліоновъ фр. за переуступленіе ему незначительнаго княжества Монако, состоящаго только изъ трехъ общинъ. Флорестанъ имѣетъ удержатъ за собою свой титулъ, а его сынъ получить важное мѣсто при Туринскомъ дворѣ. Герцогство Монако, лежащее у подошвы Альповъ на берегу Средиземнаго моря, заключаетъ всего 6,000 жителей. До 1789 года, Монако состояло подъ покровительствомъ Франціи. Договоры 1815 года подчинили это герцогство покровительству Сардиніи. Владѣтельный герцогъ Флорестанъ получаетъ въ годъ содержанія 30,000 фр.

— Въ Пизанской газетѣ *Italia* сообщаютъ, что В. герцогъ Тосканскій купилъ понтревольскій округъ у бывшаго Луккского и будущаго Пармскаго герцога, за 4 милліона скуди. Изъ Модены не получено еще

Lucerny. Glównowodzący *Dufour* wydał zaraz potém odezwę do Kantonów: Szwic, Uri i Unterwalden, aby się też poddały Sejmowi. W Lucernie ma być natychmiast ustanowiony rząd tymczasowy.“

— W Bernie otrzymano 21 listopada wiadomość z Fryburga, że dzień przedtém, czterech ludzi z milicyi zostało tam rozstrzelanych za to, że się do warty strzelac odważyli.

W г о с н ы .

Рымъ, 16 listopada.

Nowo utworzona *Consulta di Stato* utworzona dziś została przez Ojca św. Wczoraj odbyło się uroczyste posłuchanie Deputowanych na Kwirynalu. Papież powitał ich długą mową, z pamięci mianą. Poczém Deputowani udali się wszyscy w galowych powozach do kościoła, a stamtąd do przeznaczonей na obrady ich sali, gdzie ich przyjmował Xiąże Torlonia krótką mową. Dziś, Rada już się ukonstytuowała, postanowiła podać do Ojca św. adres dziękczynny, i podzieliła się na sekcje: prawodawczą, skarbową, handlową, administracyjną, i wojskową. Duszą komitetu wyznaczonego do ułożenia projektu do adresu, są wydawcy wychodzącego w Bolonii dz. *Felsino*. Z największą niecierpliwością oczekuje publiczność na dalsze prace tego nowego Ciała Prawodawczego. Po ułożeniu adresu, Deputowani naradzać się będą nad ministeryalnemi projektami.

— Gdy Deputacya prosiła Kardynała Ferretti, aby nie opuszczał Sekretaryatu Stanu, odpowiedział jej: „Po wprowadzeniu w wykonanie wszystkich zamierzonych obecnie przez Ojca św. rozporządzeń, opuszczę ministerstwo i wrócę w szeregi narodu.“

— Xiąże Doria dawał tu wczoraj dla Lorda Minto obiad, na który szlachta tutejsza była zaproszoną.

— Znały Ciceroacchio (Angelo Brunetti) przedstawiony był d. 4 Lordowi Minto i jego małżonce w *Circo lo Romano*. Lord ścisnął mu serdecznie rękę, mówiąc, iż cieszy się z poznania tak zacnego, prawego i wspaniałomyślnego obywatela Rzymskiego.

— Professor Newman z Oxfordu, który przeszłego roku wraz z kilku innemi Anglikami przeszedł był na łono kościoła Rzymsko-Katolickiego i następnie wstąpił do zakonu Filipinów, miał przed kilku dniami kazanie w jednym z tutejszych kościołów.

— Dowiadujemy się, że mieszkańcy małej Rzeczypospolitej Monaco idą za przykładem Włoch środkowych. Dnia 7 listopada, wszyscy mieszkańcy miasta Mentone, mając na czele władze i duchowieństwo, udali się do mieszkania Gubernatora, gdzie piérwszy Konsul doręczył mu petycyę, téj treści, aby Xięstwo Monaco postawione było pod wszelkim względem na równi z Królestwem Sardynskiem. Gubernator przyrzekł tę petycyę roztrząsnąć.

Florenycja, 15 listopada.

Kawaler Martini, który niedawno w Turynie czynnym był ze strony Toskanii przy zawarciu Związku celnego, otrzymał rozkaz udania się stamtąd do Modeny i żądania aby wojska Modenkie ustąpiły z Fivizzano.

— Słychać, że Król Sardynski, ofiarował Xięciu Florestanowi 6 milionów franków za odstąpienie mu małego Xięstwa Monaco, z trzech tylko gmin złożonego. Xiąże Florestan ma zatrzymać swój tytuł, a syn jego otrzyma wysoką posadę na dworze Turynskim. Xięstwo Monaco, położone u stóp Alp, nad brzegiem morza Śródziemnego, liczy około 6,000 mieszkańców. Przed rokiem 1789 zostało Monaco pod opieką Francyi. Traktaty z roku 1815 poddały to Xięstwo pod opiekę Sardynii. Panujący Xiąże, Florestan I, pobiera rocznej płacy 300,000 fr.

— Pizańska gazeta *Italia* donosi, że W. Xiąże Toskancki odkupił okręg Pontremoli od byłego Xięcia Lukkieskiego a przyszłego Xięcia Parmy, za 4 miliony skudów. Z Modeny nie nadeszła jeszcze stanowcza odpowiedź na

решительного ответа на предложение В. герцога Тосканского относительно переуступления фивизианского округа, за имения состоящие в Германии или за наличный деньгами. Между тем слышно, что Моденский герцог доныне вовсе не думал удовлетворить требование нашего правительства, и не приказал войскам своим оставить Фивизианский округ. Третьего дня происходил здесь вторичный министерский совет, по окончании коего отправлен был в Модену курьер.

— Моденское правительство доставило отрицательный ответ на приглашение церковной области и Сардинии, чтобы оно присоединилось к переговорам относительно учреждения италийского таможенного союза.

— 12-го числа в Модену прибыл чрезвычайный австрийский посланник, барон Нейманн.

— Из Ливорно и Пизы выступили все линейные войска в лагерь при Петро-Санта.

— Фивизиану оставили многие жители, которых обстоятельства не заставляли там проживать.

Неаполь, 15 Ноября.

Говорят, что Неаполитанский Король положил присоединиться к италийскому таможенному союзу.

— Генерал Ланди произвел в Сицилии важные злоупотребления, преимущественно в финансовом отношении; в следствие сего он лишился милости Короля, и у него отняли уже власть *Alter-Ego*. Министры Сантangelo, Ферри и Петро-Канталеа вышли из кабинета. На место Ферри, министра финансов, назначен уже кавалеръ Фортунато.

— Английский флот оставил Мальту, и плывет к берегам Калабрии и Сицилии.

ИСПАНИЯ.

Мадрид, 12 Ноября.

Королева Христина укомплектовала уже кабинет по своему желанию, назначив министром просвещения и торговли Г. Браво Мурильо, который, во время председательства герцога Сотомайора, был министром юстиции. Царствующая Королева не управляет делами, а только подписывает, что ей поднесут.

— И генерал Нарваэз должен был также подчиниться воле Королевы Христины. Она приказала ему, чтобы он — или возвратил младшему генералу Кончу должность, а старшего возвел в какое либо звание, или же сам подал в отставку. В следствие сего, в сегодняшнем номере *Gaceta* обнародовано, что настоящий генерал-капитан Каталонии, Дом Мануэль де-ла-Конча, назначен посланником при французском дворе. Таким образом нетерпимый Нарваэзом генерал будет по крайней мере удачен из Испании. Вообще система господствующей партии такова, чтобы испанская Королева представляема была за границей лицами, которых она желает сбросить с рук. По этой-то причине, хотели назначить Эспартеро посланником в Лондон, генерала Росе-де-Олаво назначили посланником в Лиссабон, а генерала Кончу в Париж. Приобретет ли такое поведение уважение испанских представителей за границей, и за сим представляемому ими правительству, этого вовсе не имеют здесь в виду. Нынче даже редактора газеты *Espanol*, г-на Боррега, назначили посланником в Швейцарию, так как он в этом только условии решился отказаться от настоящей своей оппозиции против умбренаго министерства. Тенерешный посланник в Швейцарию Г. Ант. Гайас, назначен посланником в Мекенку, а Г. Вера — Резидент-министром в Афинах.

— Лишь только Нарваэз узнал, что Королева Изабелла по испровержению его министерства, намерена поставить в главы нового кабинета генерала Але, личного врага его, хотя и не принадлежащего к партии прогрессивных, отправил к нему тотчас, третьего дня, повеление, чтобы он в течение 12 часов оставил Мадрид и поселился в местечке Пласенци, в Эстремадурь. Генерал Але повиновался ему повелению, но из Ацеры прислал к Королеве представление, в коем ссылался на сенаторское свое звание, и на то обстоятельство — „что он никогда не принимал участия в протестах и заговорах, кои под разными предлогами имели целью подавление испанского национального духа,“ просит предать его суду, если имеются причины к настоящему его изгнанию, преимущественно же позволить ему занять

пропозиция В. Хлеца Тосканского względem одстаплення округу Фивizzano за добра в Niemcezech położone lub za gotowe pieniądze. Tymczasem słyhać, że Xiążę Modencki nie okazał się dotychczas skłonny do zadosyćuczynienia żądaniu naszego rządu, aby cofnął wojska swoje z округу Фивizzano. Oнегда odbyła się tu druga rada ministerialna, po ukończeniu której wysłano gońca do Modeny.

— Tenże rząd Modencki odpowiedział odmownie na wezwanie Państwa Kościelnego i Sardynii, aby się przyłączył do układów względem ustanowienia włoskiego Związku celnego.

— Do Modeny przybył d. 12 Nadzwyczajny Poseł austriacki, Bar. Neumann.

— Z Livorno i Piz wszystkie wojska liniowe wyruszyły do obozu pod Pietra-Santa.

— Fivizzano opuszczane zostało przez wielu mieszkańców, których konieczne stosunki tam nie przywiązywały.

Neapol, 15 listopada.

Słyhać, że Król Neapolitański postanowił przyłączyć się do włoskiego Związku celnego.

— Generał Landi nadużył bardzo w Sycylii władzy *Alter-Ego*, mianowicie pod względem kassowym. W skutek tego popadł w niełaskę królewską, i władza *Alter-Ego* została mu odebrana. Ministrowie: Santangelo, Ferri i Pietroantella, ustąpili z gabinetu. Ferri, Minister skarbu, zastąpiony już został przez Kawalera Fortunato.

— Flota angielska opuściła Maltę i zbliża się ku brzegom Kalabrii i Sycylii.

HISPANIA.

Madryt, 12 listopada.

Królowa Krystyna uzupełniła już gabinet według swojej myśli, powołując do ministerstwa oświecenia i handlu P. Bravo Murillo, który za prezydeneyi Xięcia Sotomayora piastował ministerstwo sprawiedliwości. Mówimy, że Królowa Krystyna: gdyż panująca Monarchini nie rządzi, ale tylko podpisuje to, co jej podadzą.

— Generał Narvaez musiał także uleść woli Królowej Krystyny. Rozkazała mu ona, iżby, albo przywrócił młodszego Generała Concha do urzędu, a starszemu nadał jaką bądź godność, albo sam podał się do dymissyi. W skutku tego, dzisiejsza *Gaceta* ogłasza, że dotychczasowy Generałny Kapitan Katalonii, Don Manuel de la Concha, mianowany został Posłem przy dworze francuzkim. Tym sposobem tak zniechędzony przez Narvaeza Generał, będzie przynajmniej z Hiszpanii oddalony. W ogólności należy to do systemu panującego stronnictwa, aby Królowa hiszpańska reprezentowaną była za granicą przez osoby, których się pozbyć pragnie. Z tego też powodu ofiarowano Generałowi Espartero, lubo napróżno, posadę Posła w Londynie; z tego samego powodu Jen. Ros de Olano został Posłem w Lizbonie, a teraz Jen. Concha Posłem w Paryżu. Czy takie postępowanie może zjednać poważanie reprezentantom hiszpańskim za granicą, a następnie reprezentowanemu przez nich rządowi, tego wcale nie mają tu na względzie. Teraz zaś nawet dotychczasowy właściciel dziennika *Espanol*, P. Borrego, mianowany został Posłem w Szwajcaryi, ponieważ tylko pod tym warunkiem ofiarował się zaniechać dotychczasowego swego oporu przeciw umiarkowanemu ministerstwu. Dotychczasowy Poseł w Szwajcaryi, P. Ant. Gayas, przeznaczony został w tymże charakterze do Meksyku, a P. Vera mianowany Ministrem Rezydentem w Atenach.

— Jak tylko Narvaez dowiedział się, że w skutku zamierzonego przez Królowę Izabellę strącenia jego ministerstwa, miał być postawiony na czele gabinetu Generał Aleix, osobisty jego nieprzyjaciel, lubo nie należący do stronnictwa progressistów, posłał mu zaraz oнегдаż rozkaz, aby we 12 godzin opuścił Madryt i zajął mieszkanie w miasteczku Placencia, w Estramadurze. Generał Aleix usłuchał tego rozkazu, ale z Alaceru przysłał do Królowej przedstawienie, w którym powołując się na swą godność Senatora, i na tę okoliczność, „że nie brał udziału w intryгах i spiskach, które pod różnemi pozorami miały na celu przytłumienie hiszpańskiego ducha narodowego,“ uprasza ją, aby go pod sął oddała, jeżeli są powody do wydanego już przeciw niemu wyroku wygnania; przedewszystkiem zaś, aby mu pozwoliła zająć posadę Senatora Państwa. Ponieważ młoda Królowa w swobodnem wynurzeniu woli

должность сенатора государства. Такъ какъ Королева не можетъ нынѣ совершенно свободно изъявлять своей воли, то генералъ Але будетъ вынужденъ пробыть въ изгнаніи до новой перемены отношеній.

— Генералъ Павія, при управленіи коего число карлистовъ въ Каталоніи возросло до нѣсколькихъ тысячъ, и плѣнники были разстрѣливаемы, снова отправился, 3 числа, въ Каталонію, чтобы вмѣсто генерала Кончи вступить въ должность генераль-капитана сей провинціи. Бургосскій генераль-капитанъ, генералъ Кондинеро, получилъ отставку, а на мѣсто его назначенъ генералъ Фулгосія, бывший Карлистъ, братъ коего женился на сестрѣ герцога Ріанзареса.

— Въ жур. *Faro* настаиваютъ, чтобы Гг. Саламанка и Эскозура приговорены были къ изгнанію.

15 Ноября.

Сегодня, въ часъ по полудни, Королева съ своимъ супругомъ отправилась въ парадной каретѣ, запряженной восьмью лошадьми, по улицамъ, наполненнымъ войсками, во дворецъ сената, для открытія засѣданія кортесовъ. Въ другихъ парадныхъ каретахъ ѣхали впереди Королева Христина и придворный штатъ. Вступивъ въ залу собранія, Королева шествовала впереди Короля нѣсколькими шагами и сѣла на тронъ, между тѣмъ какъ Король занялъ мѣсто въ креслахъ по лѣвую Ея сторону. По поднесеніи президентомъ министровъ тронной рѣчи, Королева прочла ее твердымъ голосомъ, послѣ чего засѣданіе кортесовъ 1847 года было открыто на законномъ основаніи. Королева и Король тѣмъ же путемъ возвратились во дворецъ.

— Въ тронной рѣчи, произнесенной Королевою при открытіи засѣданія кортесовъ, сказано, между прочимъ, что Е. В. находится въ дружественныхъ отношеніяхъ съ сопредѣльными государствами, и что надѣется, что переговоры съ Римскимъ дворомъ, по поводу присутствія Папскаго нунція въ Испаніи, благополучно будутъ приведены къ окончанію. За симиъ Королева изъяснила свое удовольствіе, види возрастающее благосостояніе колоній и господствующее въ нихъ спокойствіе. Въ заключеніе рѣчи своей, Королева извѣстила, что министры представятъ кортесамъ проекты законовъ объ устройствѣ финансовъ, а равно объ опредѣленіи содержанія духовенству и церковному причту.

— Здѣсь послылись слухи о сраженіи между королевскими войсками и Карлистами, близъ Берги. Карлисты, какъ говорили, потеряли 60 чел. въ томъ числѣ и своего предводителя Бокику; но на повѣрку вышло, что поле сраженія осталось за ними и что послѣ этой битвы вторглись они въ Бергу и на голову разбили тамошній гарнизонъ.

— Вновь назначенный капитанъ Каталоніи, генералъ Павія, прибылъ въ Барселону 8 с. м.

СѢВ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.

Нью-Йоркъ, 31 Октября.

Извѣстія изъ Вера-Круза простираются по 14-е число с. м. Сообщеніе сего города съ Мексикою, было все еще прервано. Въ Вера-Крузѣ полагали, что генералъ Лане, который съ отрядомъ въ 2,000 чел. выступивъ оттуда, 30-го Сентября, соединился въ Ялапъ съ полковникомъ Лалли, съ цѣлію овладѣть снова Пуэблою, а за симиъ подкрѣпить генерала Скотта, находящагося въ Мексиканской цитадели, — не успѣть привести сего намѣренія въ исполненіе, если не преодолѣть сильнаго сопротивленія. — На счетъ Сантанъ еще неизвѣстно, съ достовѣрностію, куда онъ отправился. Силы генерала Скотта въ Мексикѣ, состоятъ всего изъ 7,000 чел.

— Электрическій телеграфъ между Монреаломъ и Нью-Йоркомъ, уже открытъ; пространство это состоитъ изъ 1,020 англійскихъ миль (228 нѣмецкихъ). „Человѣкъ, — сказано въ одной изъ здѣшнихъ газетъ, — есть весьма умное животное, которое пишетъ картины посредствомъ солнечныхъ лучей (дагерротипъ), здѣитъ посредствомъ пара, и разговариваетъ посредствомъ молній.“

своей jest ograniczoną, przeto Jenerał Alaix będzie musiał pozostać na wygnaniu aż do nowej zmiany stosunków.

— Jenerał Pavia, pod którego zarządem liczba Karlistów w Katalonii urosła była do tysięcy, a wszyscy jeńcy rozstrzelani zostali, udał się znowu d. 3 do Katalonii dla zastąpienia Jenerała Concha w urzędzie Jeneralnego Kapitana téj prowincyi. Także Jeneralny Kapitan prowincyi Burgos, Jenerał Cancinero, otrzymał dymisję, a na jego miejsce mianowany został Jenerał Fulgoso, były Karlista, którego brat ożenił się z siostrą Xięcia Rianzares.

— Dziennik *Faro* nalega, aby także PP. Salamanca i Escosura zostali na wygnanie skazani.

Dnia 15 listopada.

Dziś o godz. 1-ój z południa, Królowa panująca, w towarzystwie swego małżonka, udała się w 8-konnym powozie parady, drogą napelnioną przez wojsko, do pałacu Senatu, dla zagajenia posiedzeń zgromadzonych tam Kortezy. W kilku innych powozach jechała Królowa Krystyna i dwór. Wszedłszy do sali posiedzeń, Królowa wyprzedziła o kilka kroków swego małżonka i zasiadła na tronie; Król zaś na krześle po lewej stronie tronu. Prezes Ministrów podał Królowej mowę tronową, którą odczytała silnym głosem; poczem Jen. Narvaez ogłosił Kortezy z roku 1847 za prawnie utworzone, a Królowa wróciła z Królem tą samą drogą do pałacu.

— Mowa tronowa, którą Monarchini zagaiła Kortezy, zawiera między innymi, że Królowa zostaje w najprzyjaźniejszych stosunkach ze wszystkimi postronniemi mocarstwami, i że się spodziewa, iż układy ze Stolicą Apostolską, z powodu obecności Nuncjusza w Hiszpanii, szczęśliwie do skutku doprowadzone będą. Następnie, cieszy się Królowa pomnażającym się dobrym bytem osad i ciągle trwającą w nich spokojnością; kończy zaś oświadczeniem, że Ministrowie złożą Kortezom projekta do praw, mające na celu urządzenie finansów, jako też stosowne uposażenie duchowieństwa i przyzwoite utrzymanie służby kościelnej.

— Rozeszła się pogłoska o walnej utarcze między wojskami Królowej a Karlistami, w pobliżu Bergi, gdzie ci ostatni mieli utracić 60 ludzi, a nawet i samego dowódcę Boquica. Rzecz się jednak ma wcale przeciwnie, Karliści bowiem zostali panami pola bitwy, po której wpadli do Bergi i załogę w pień wycięli.

— Nowo mianowany Kapitan Jeneralny Katalonii, Jenerał Pavia, przybył do Barcelony 8-go b. m.

STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ.

Nowy-York, 31 października.

Wiadomości z Vera-Cruz dochodzą do 14 b. m. Komunikacja tego miasta z Meksykiem była jeszcze ciągle przerwana. W Vera-Cruz sądzono, że Jenerał Lane, który z 2,000 ludzi wyruszywszy z tamąd, połączył się już 30 września w Jalapie z Polkownikiem Lally, w celu odzyskania na powrót miasta Puebli, a następnie wzmocnienia Jenerała Scott, zamkniętego w Meksyku, nie będzie mógł tego zamiaru wykonać bez doznania wielkiego oporu. O Santa-Aunie nie wiadomo jeszcze z pewnością, gdzie się udał. Siły Jenerała Scott w Meksyku wynoszą tylko 7,000 ludzi.

— Telegraf elektryczny pomiędzy Montrealem Nowy-Yorkiem został już utworzony; przestrzeń ta wynosi 1,020 mil angielskich (228 niem). „Człowiek, (mówi jedna z gazet tutejszych), jest to bardzo rozumne zwierzę, które maluje promieniami słońca (dagerotyp), jeździ ogniem (parą), a rozmawia piorunem.“

ВИЛЬНА, въ Тип. О. Ганкберга—Печ. позвол. 5-го Декабря 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Мухинъ.